

A Fővárosi Ítéltábla a Némethi Csanád Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Kolozsvári és Waldmann Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2019. június 25-én kelt 21.G.41.063/2019/3-II. számú ítélete ellen az alperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül ~~20.000 (húszezer) forint~~ <sup>¥ 20.000 (húszezer) forint</sup> + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

1.

A felperes többször módosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a felek között 2008. június 3-án létrejött HIT 1952208. számú kölcsönszerződés érvénytelenségét. Jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte akként, hogy a kölcsön összege 4.050.000 forint, az ügyleti kamat 12,58% kamatfelár + változó BUBOR, valamint kérte az alperes kötelezését 590.672 forint megfizetésére. Hivatkozása szerint a THM mértéke tévesen került feltüntetésre a kölcsönszerződésben, ezért az a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdésének b) pontjába ütközik. Az árfolyamkockázatot a felperesre telepítő alperesi üzletszabályzat V.6. pontjának azon kikötése, mely szerint „A kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkori intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euró keresztárfolyamának változása” tisztességtelen, mivel nem kapott világos és érthető tájékoztatást az árfolyamkockázatról. Mindezen hiányosságok érvelése szerint a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségét eredményezik. Arra is hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontja alapján is érvénytelen, mivel nem tartalmazza az ügyleti kamat éves %-os mértékét. A szerződés érvénytelensége okán a feleket elszámolási kötelezettség terheli és a túlfizetésére tekintettel kérte az alperes marasztalását.

2.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Hivatkozása szerint a THM a 41/1997. (III. 5.) Korm. rendeletnek megfelelően került meghatározásra. A jogszabály szerinti tájékoztatási kötelezettségének eleget tett, annak esetleges megsértéséhez sem az 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) sem a Hpt. nem fűzi a semmisség jogkövetkezményét. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos

tájékoztatást az Üzletszabályzat I/6., I/17., I/20., I/22., I/23., I/24., I/25.b., c. és V/6. pontjai világosan és érthetően tartalmazzák. Az ügyleti kamat mértékét a szerződés kiszámíthatóan tartalmazza, a kamat százalékos mértéke feltüntetésének esetleges hiánya miatti érvénytelenség pedig kiküszöbölhető a szerződés érvényessé nyilvánításával akként, hogy a bíróság annak éves 12,58 %-os mértékét a szerződés részévé teszi.

3.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a felek 2008. június 3-án megkötött HIT 1952208. számú kölcsönszerződése érvénytelen.

3.1.

Határozatában tényként állapította meg, hogy a felperes mint adós és az alperes mint hitelező között 2008. június 3-án HIT 1952208. számú kölcsönszerződés jött létre gépkocsivásárlás céljából. A felek a kölcsön összegét 4.050.000 forintban, a törlesztőrészletek összegét 57.243 forintban, míg azok számát 120-ban határozták meg. A szerződés mértékadó devizaneme svájci frank volt (7. pont), a THM mértékét 13,13 %-ban jelölték meg. A 2. pontban a HIT/2006.05.31. elnevezésű üzletszabályzatra (a továbbiakban: Üzletszabályzat) utaltak, amelyet a 3. pont szerint a felperes megismert, megértett és rendelkezéseit kötelezőnek ismerte el.

Az Üzletszabályzat I/6. és I/7. pontja szerint a kölcsönbe vevő választhatott a normál deviza konstrukció - melynél az adós a kamatváltozás I. és II.-t a kölcsönbe adó hirdetménye szerint volt köteles megfizetni -, illetve a fix deviza konstrukció - melynél az adóssal a kamatváltozás I. és II. elszámolása a futamidő végén történik - között. A felek a kölcsönszerződés 8. pontja szerint a normál devizaalapú finanszírozásban (normál devizakonstrukció) állapodtak meg.

Az Üzletszabályzat I/17. pontja szerint a mértékadó devizanem az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem, míg az I.20. pontjának a) fordulata a szerződéskötés napján, a b) fordulata a futamidő alatti mértékadó kamatláb hatályos referencia értékét határozta meg. Az I/22. pont alapján az árfolyam a Takarékbank Rt. által a mértékadó devizanemre kiemelt ügyfelek számára jegyzett hivatalos, forintban kifejezett árfolyam, míg az I.23. pont szerint rendkívüli árfolyam eseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25%-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (pl. intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja. Az I/24. pont akként rendelkezett, hogy a mértékadó árfolyam a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján. Az Üzletszabályzat I.25. a), b) és c) pontjai szabályozták a Kamatváltozás I., II. és III. fogalmát. Eszerint a kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb pénzügyi piaccon bekövetkezett %-os értékének változása függvényében, a hátralévő törlesztőrészletek összegét érintő kamatkülönbözet, míg a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében a rögzített képlet szerinti kamatkülönbözet. A képletet akként rögzítették, hogy kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség  $\times$  [(fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam) - 1]. A kamatváltozás III. a kölcsönszerződés futamidő lejáratá előtti megszűnéskor fizetendő - ki nem terhelt - kamatkülönbözet, melynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.

Az Üzletszabályzat IV/4. pontja szerint a hitelező jogosult a folyósított kölcsön összege után kamatot felszámítani, a kamatszámítás a kölcsön folyósításának időpontjában az Üzletszabályzat szerinti képlet alapján történik. Az V/6. pont szerint amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt

„mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a kölcsönbe vevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euró keresztárfolyamának változása.

### 3.2.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének jogi indokolásában a régi Ptk. 205. § (1) és (3) bekezdésének felhívását követően megállapította, hogy a felek között a régi Ptk. 523. § (1) bekezdésében szabályozott kölcsönszerződés jött létre, amely a régi Ptk. 685. § d) pontja szerint fogyasztói, míg a Hpt. 2. számú mellékletének III.5. pontja szerint fogyasztási kölcsönszerződésnek minősül, melynek részét képezte az Üzletszabályzat.

A 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdésének, a régi Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdéseinek, a 209/A. § (1), (2) és (4) bekezdéseinek, a Hpt. 203. § (1), (6) és (7) bekezdéseinek, a 213. § (1) bekezdés b) és c) pontjainak, valamint a Kúria 2/2014. PJE 1. pontjának ismertetését követően rögzítette, hogy az alperes köteles volt tájékoztatni a felperest az árfolyamkockázat tartalmáról. Az adott esetben az egyedi szerződésben csupán a mértékadó devizanemet rögzítették, míg az Üzletszabályzat V.6. pontjában a felperes vállalta a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást tartalmazznak ugyan az Üzletszabályzat I.6., I.17., I.20., I.22., I.23., I.24., I.25.b.) és c.) pontjai, továbbá az V.6. pontjai is, azonban azok nem teszik egyértelművé a felperes kockázatvállalásának a tartalmát. A tájékoztatás akkor érthető, egyértelmű és világos az átlagosan körültekintő, ésszerűen figyelmes és gondos fogyasztó számára, ha legalább az kifejezetten rögzítésre került, hogy az árfolyam fogyasztóra kedvezőtlen változása esetén a felperes fizetési kötelezettségei növekednek, a törlesztőrészek teljesítése gazdaságilag nehezen viselhető válik. Az alperes mindezeket nem közölte a felperessel. A kölcsönügylet során az alperes részéről eljáró **tanú 1** is megerősítette, hogy a szóbeli tájékoztatást az ügyfélnek nem adott, csupán egy tájékoztató anyagot adott át, amely tartalmában megegyezett az Üzletszabályzattal. A tanú elmondta, hogy kamatkockázattal, illetőleg árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást nem nyújtott, nem is értette hogy az mit jelent. Nem tájékoztatta felperest arról, hogy az árfolyamváltozásnak van-e felső határa és arról sem, hogy a forint jelentős leértékelődése esetén a törlesztőrészek megfizetése akár nehezen viselhető is válhat. Az elsőfokú bíróság az Üzletszabályzat alperes által hivatkozott rendelkezései és az egyedi szerződésben rögzítettek összevetéséből arra a következtetésre jutott, hogy az alperes nem nyújtott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról. Az adott tájékoztatás a felperes számára nem volt egyértelmű és világos, abból nem volt megállapítható, hogy reális kockázata van a törlesztőrészek jelentős mértékű megemelkedésének forint svájci frankhoz viszonyított gyengülése esetén. Mindezekre tekintettel a szerződés főszoolgáltatása körébe tartozó árfolyamkockázat felperesre történő telepítését a régi Ptk. 209. § (5) bekezdése alapján tisztességtelennek minősítette és megállapította a teljes szerződés érvénytelenségét. Utalt arra is, hogy alaptalanul hivatkozott arra az alperes, hogy elvárható lett volna a felperestől, hogy részletesen tájékozódjék a kockázatokról a szerződés megkötése előtt, mivel a tájékoztatást az alperesnek kellett volna nyújtania, azonban a képviselőjében eljáró **tanú 1** megfelelő szakismeret hiányában tájékoztatásra alkalmatlannak bizonyult.

Kiejtette azt is az elsőfokú bíróság, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján az alperes köteles lett volna a kamat éves, százalékban kifejezett mértékét feltüntetni a szerződésben. A perbeli

esetben ez nem történt meg, az ügyleti kamat kiszámítása pedig nem a fogyasztó feladata, melyre tekintettel a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján is érvénytelen.

Nem osztotta ugyanakkor a felperesnek a teljes hiteldíj-mutatóval kapcsolatos érvénytelenségi hivatkozását, mivel a szerződésben a THM mértéke szerepel, annak esetleges hibás feltüntetése pedig nem okozza a szerződés érvénytelenségét a Hpt. erre vonatkozó előírása hiányában, így ezen okból a szerződés érvénytelenségét nem állapította meg.

4.

A közbenső ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodsorban a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte. Álláspontja szerint megfelelően tájékoztatta a felperest az árfolyamkockázatról, a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései világosak és érthetőek, ezért tisztességtelennek nem tekinthetők. A felperes a normál és havi fix konstrukció közül a normált választotta, melyből következően tisztában volt a normál devizakonstrukció és a havi fix konstrukció közötti különbséggel is, így arról is tudott, hogy miként kerül az árfolyamváltozás megfizetésre.

Utalt a Pécsi Ítéltábla Pf.V.20.049/2017/4. számú határozatára, melyben kifejtésre került, hogy a külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem feltétlenül szükséges, az üzletszabályzat is tartalmazhat megfelelő tájékoztatást. Hivatkozása szerint az Üzletszabályzat I/6., I/17-18., I/22., I/23., I/24., I/25.b.) és c.), valamint az V/6. pontjainak együttes értelmezésével egyértelműnek kellett lennie a felperes számára, hogy az árfolyamváltozásából eredő kockázat fennáll, illetőleg, hogy a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli. A Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.560/2019/5-II. számú ítéletére utalással rámutatott, hogy önmagában az, hogy több szerződéses feltételben szerepelnek az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezések, még nem teszi „automatikusan tisztességtelenné” a szerződést. Köztudomású volt az is a szerződéskötés időpontjában, hogy a svájci frank árfolyama a forinthez képest nem stabil, ezért ezen ismeret és a kapott tájékoztatás alapján a felperes nem számolhatott azzal, hogy az ő terhére jelentősebb árfolyammozgás nem történhet. A szerződés módosítása során feltétlenül egyértelműnek kellett lennie a felperes számára, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós és annak is, hogy az jelentősen növelheti a fizetési terheit. Az ÍH 2018.137. számú határozatra utalással kifejtette, hogy nem minősül rendeltetésszerű joggyakorlásnak a szerződés közös megegyezéssel történt módosítását követően arra alapítani a keresetet, hogy a szerződés nem jött létre, illetőleg érvénytelen.

Érvelése szerint a 6/2013. számú PJE határozat értelmében elvárható a fogyasztótól, hogy szükség esetén az egyes által nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen, így nem értékelhető a hitelező terhére, ha ez nem történt meg. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelőségének alátámasztásaként hivatkozott a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.422/2017/6. számú és a Fővárosi Törvényszék 72.Pf.631.911/2019/7. számú ítéleteire, mely ügyekben a bíróságok a perbelivel azonos alperesi tájékoztatást világosnak és érthetőnek találták.

Nem vitatta, hogy a szerződés nem tartalmazza az éves induló ügyleti kamat százalékos mértékét, így a nem felel meg a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjának, ugyanakkor álláspontja szerint ezen érvénytelenségi ok kiküszöbölhető és a szerződést a Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján érvényessé kell nyilvánítani, melynek kapcsán a BH2017.5.159. számú eseti döntésre hivatkozott. Hangsúlyozta e körben, hogy a felek az ügyleti kamat mértékében összecszerűen megállapodtak, továbbá a százalékos mértéket tartalmazza a 2014. évi XL. törvény alapján készített elszámolás is.

5.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta, hogy az adott esetben nem készült a fogyasztó által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat, a szerződésben nem lelhető fel árfolyamkockázati tájékoztatás, továbbá az alperes teljesítési segédje sem tájékoztatta az árfolyamkockázatról. Egyebekben az sem lenne elégséges, ha több rendelkezés együttes értelmezéséből lenne csak kikövetkeztethető az árfolyamkockázat mibenléte. Az alperes által hivatkozott szerződéses rendelkezések nem utalnak arra, hogy a törlesztő részletek akár jelentős mértékben megemelkedhetnek, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, valamint arra sem, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós.

Az alperesi teljesítési segéd, **tanú 1** által elmondottakból az állapítható meg, hogy maga sem értette az árfolyamváltozás működési mechanizmusát, melyből következően nyilvánvalóan nem adhatott megfelelő tájékoztatást. A tanúvallomásból az is megállapítható, hogy nem volt mód a szerződéskötés átgondolására, azaz nem állt kellő idő rendelkezésre az EUB C-51/17. számú ítéletében is nevesített megalapozott ügyleti döntés meghozatalához. Rámutatott arra is, hogy az alperest külön kérdések nélkül is terheli a tájékoztatási kötelezettség, amelyhez képest a perbeli szerződéses kikötések még utalás szintjén sem tartalmaznak az árfolyamkockázat tekintetében olyan szavakat, hogy kockázat vagy veszély, így azok nem rendelkeznek figyelemfelhívó funkcióval (C-51/17. számú határozat 75. pontja).

Az alperes által megjelölt eseti döntésekkel kapcsolatban kifejtette, hogy azok egy része az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítéletét megelőzően születtek, másik része pedig nyilvánvalóan ellentétes a hivatkozott EUB ítélettel, valamint a Kúria Konzultatív Testületének 2019. április 10-én kiadott állásfoglalásával. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás elégtelenségét alátámasztja továbbá a Kúria Gfv.VII.30.024/2019/5. számú határozata is.

Az alperes által hivatkozott érvényessé nyilvánítás körében előadta, hogy az csak a fogyasztó érdekében történhet, továbbá az érvénytelenség esetén a pénzügyi szolgáltatókkal kapcsolatos szankcióknak kellő visszatartó erejűnek kell lenniük, amelyet alátámaszt az Alkotmánybíróság III/773/2015. számú határozata is.

6.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéletábra teljes terjedelmében vizsgálta felül.

7.

A fellebbezés nem alapos.

8.

A fellebbezés hatályon kívül helyezésre is irányult, az ítéletábra elsődlegesen ezt az indítványt vizsgálta, mert annak megalapozottsága az érdemi felülbírálatot kizárná. Az alperes azonban a hatályon kívül helyezésre irányuló indítványának konkrét okát nem jelölte meg, és az ítéletábra sem észlelt olyan hivatalból figyelembe veendő eljárási hibát, ami ezt indokolta volna, ezért az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta.

9.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényeket megállapította, érdemi döntésével és indokaival az ítéletábra egyetért, ezért azok megismétlése nélkül, a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján utal a határozat helyes indokaira és csak a fellebbezésben foglaltakra tekintettel mutat rá az alábbiakra.

9.1.

Az EUB a C-26/13. számú ítélete 39. pontjában kifejtette, hogy az Irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig információs szintje tekintetében, amely helyzet az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát. A 40. pontja szerint e hátrányos helyzetre tekintettel az Irányelv olyan rendszer létrehozatalára kötelezi a tagállamokat, amely biztosítja, hogy minden, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel vizsgálható legyen az esetlegesen tisztességtelen jellegének megítélése céljából.

Az adott esetben nem vitásan a felperes nem írt alá külön kockázatfeltáró nyilatkozatot, míg az alperes nem igazolta, hogy az írásban nyújtott kockázatfeltárást meghaladóan szóban többlet tájékoztatásra került sor, és amennyiben igen, annak mi volt a tartalma. Mindebből következően helytállóan indult ki az elsőfokú bíróság az egyedi szerződés és az Üzletszabályzat rendelkezéseiből az alperesi tájékoztatás megfelelőségének eldöntésekor.

A felperes részére nyújtott tájékoztatás megfelelősége kapcsán kifejti az ítéletábra, hogy az EUB C-186/16. számú ítélete rendelkező részének 2.) pontja szerint a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

Az EUB C-51/17. számú ítélete 73. pontjában rögzíti, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem korlátozható azok kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére. A 74-75. pontok szerint a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a

külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Közelebbről, a kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra.

A tájékoztatás tartalmát illetően szintén irányadó C-227/18. számú ítélet 1.) pontja szerint a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés, ami olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

A 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja értelmében, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

A Kúria devizahiteles ügyek jogalkalmazási kérdéseit vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. április 10-i üléséről felvett emlékeztető szerint a Kúria a C-51/17. számú Európai Bírósági ítélet értelmezése során fenntartja a 2/2014. Polgári jogegységi határozatában foglaltakat, azt továbbra is iránymutatónak tekinti. Az emlékeztetőben - egyebek mellett - rögzítette, hogy nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján. A tájékoztatást - összhangban az Európai Unió Bírósága vonatkozó iránymutatásaival - akkor tartja megfelelőnek, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint ha abból az is kitűnik, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nemcsak annak, hogy az árfolyam-változással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nem csak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztő részleteket.

A szintén irányadó 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolásának III/3. pontjában írtak szerint az ügyfél által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. A tájékoztatásnak tehát ki kell terjednie az árfolyam változásának lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjedhet ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűségére.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az egyedi szerződés fentiek szerint figyelembe vehető 7. és 8. pontjai, valamint az Üzletszabályzat - az alperes által is hivatkozott - I.6., I.17., I. 20. I.22., I.23., I.24., és I.25.b.) és c.) valamint V.6. pontjai a fenti követelményeknek nem tesz eleget. Ezen rendelkezések az árfolyamváltozás mibenlétére, a törlesztésre gyakorolt hatásaira, gazdasági következményeire és a törlesztés elnehezülése mértékének korlátatlanságára nézve nem adnak

tájékoztatást. Azokból nem tűnik ki, hogy a forint CHF devizához képest súlyos leértékelődése és a külföldi kamatlábak emelkedése a törlesztőrészekre milyen hatást gyakorol, mint ahogy az sem, hogy az árfolyamváltozás nem elhanyagolható kockázatot jelent, és nem csak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészeket. A rendelkezések mindösszesen annyi tájékoztatást nyújtanak, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat a szerződő felek között nem oszlik meg, hanem azt teljes egészében a felperes viseli. Ez a csekély tartalmú tájékoztatás pedig az egyedi szerződés egyes pontjainak és az Üzletszabályzat különböző fejezeteinek (I. és V.) szétszórta elhelyezett - néhol félreérthető tartalmú - rendelkezései egybevetésével következtethető ki, amely nem tekinthető a fentebb ismertetett világos és érthető tájékoztatásnak. Amiatt megtévesztő jellegű a tájékoztatásnak tekintett Üzletszabályzat I.25.b.) pontjában foglalt kikötés, mert az az árfolyamváltozásból eredő kockázatot is kamatváltozásnak nevezi (Kamatváltozás II. címszó alatt). Eredménytelenül hivatkozott az alperes a normál deviza konstrukció felperes általi kiválasztására is, hiszen abból nem vonható le okszerű következtetés a fogyasztó árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékozottságára és a konstrukciók közötti választás önmagában egyébként sem bizonyítja a tájékoztatás megtörténtét és tartalmát. A fellebbezésben hivatkozott eseti döntések pedig nem kötik az ítéltáblát, melyre tekintettel azokra - így a rendeltetésellenes joggyakorlásra - is sikertelenül hivatkozott az alperes.

A régi Ptk. 239. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető. Mivel az alperes a szerződéskötést megelőzően nem tett eleget az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő tájékoztatás megadására vonatkozó kötelezettségének, ezért az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezések semmissége a régi Ptk. 239. § (2) bekezdése alapján a szerződés egészének érvénytelenségét vonja maga után.

## 9.2.

Az alperes fellebbezésében nem vitatta, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára alapított érvénytelenség fennáll, e körben csupán azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem nyilvánította érvényessé az általa megjelölt tartalommal a szerződést. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás elégtelenségéből fakadó érvénytelenségből következően azonban jelen másodfokú eljárásban nem volt mód a kamat százalékos mértéke feltüntetésének hiányából adódó érvénytelenségi ok esetleges kiküszöbölésére. A szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményéről a folytatódó eljárás eredményeként kell majd az elsőfokú bíróságnak határoznia.

## 10.

A kifejtettek tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét a Pp. 253. § (2) alapján helybenhagyta.

## 11.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárás során felmerült költségét az alperes maga viseli, köteles továbbá a régi Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint a felperes másodfokú per költségének megfizetésére, amely a képviselőt ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjából állt. A munkadíj összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg.

Budapest, 2020. március 5.



. Balsai Csaba Zoltán s. k.  
a tanács elnöke, előadó

dr. Vasady Loránt Zsolt s. k.  
bíró

dr. Bicskei Ildikó s. k.  
bíró